

AZ ANYASÁGI TÁMOGATÁSOK HATÁSA A NŐK MUNKAERŐ-KÍNÁLATÁRA A DÉL-DUNÁNTÚLON

THE EFFECTS OF MATERNITY TRANSFERS ON THE WOMEN'S LABOUR SUPPLY IN SOUTH TRANSDANUBIA

KOROSECZNÉ PAVLIN RITA, PhD

Kaposvári Egyetem, Pénzügy és Közgazdaságtan Tanszék

KOPONICSNÉ GYÖRKE DIÁNA, PhD

Kaposvári Egyetem, Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Tanszék

ABSTRACT

Over the past half-decade radical changes have taken place in Hungary in the reproductive related aid, which is aimed to enhance the willingness of having a child. The obvious reason is that in our country, as in most of the developed Western societies, the birth rate decline is a growing problem. On the other hand there is a pursuit of raising the employment rate of women and the re-employment of women with children is a goal as well as soon as possible.

Our study analyses the effects of the last years' public transfers on the labour market activity of women. Based on model calculations we demonstrate that the examined measures have sometimes undesirable effects for women willingness to work. With primer statistical data we analysed how the government's expectations were fulfilled in the South-Danubian region.

Bevezetés

Napjaink gazdaságpolitikájának kiemelt területe a foglalkoztatás növelése, mely összhangban áll az Európai Unió foglalkoztatáspolitikai céljaival. Az Európa 2020 stratégia értelmében ugyanis 2020-ra a 20–64 éves korú népesség körében 75 százalékra kell növelni a foglalkoztatási rátát. A statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy mind az országos (63,9%) mind pedig a dél-dunántúli régióra vonatkozó foglalkoztatási ráta (Somogy megye: 49,6%; Tolna megye: 53,9%; Baranya megye: 53,3%) jelentősen elmarad a 75 százalékos szinttől. Mindennek tükrében a munkaerőpiac aktivitásának egyik meghatározó eleme a nők munkavállalási hajlandóságának és lehetőségeinek bővítése. A foglalkoztatottak számának korcsoportok szerinti adatai alapján egyértelműen megállapítható, hogy a 30-39 év közöttiek körében (1140 fő) a nők aránya¹ 43,28 százalék, mely egyértelműen jelzi a gyermekvállalás miatti kilépésüket a munkaerőpiacról. Mindezek alapján kulcsfontosságú kérdés, hogy mi jellemzi a gyermeket nevelő anyák visszatérési lehetőségeit a munkaerőpiacra. A gazdaságpolitika az anyasági ellátások rendszerén keresztül erősen befolyásolja a gyermeket nevelő háztartások rendelkezésre álló jövedelmét, mely egyértelműen meghatározza az anyák munkaerőpiactól való távolmaradását illetve visszatérését.

¹ $204,9 + 288,5 = 493,4$ fő; 43,28%

GYED-extra, mint foglalkoztatáspolitikai eszköz

A pénzbeni ellátások tekintetében alapvetően három² ellátástípust különböztethetünk meg. A családtámogatási és az adópolitikai támogatásokat nem vizsgáljuk tanulmányunkban, ezért a korábbi munkavállaláshoz kötött társadalombiztosítási (egészségbiztosítási) rendszer részét képző, két ellátást mutatjuk be részletesen.³

Amennyiben az anyának van olyan jogviszonya a gyermekvállalást megelőzően, mely alapján részére pénzbeni egészségbiztosítási ellátás folyósítható, akkor a gyermek két éves koráig a korábbi jövedelmének 70 százalékát teszi ki az anyasági ellátás összege.⁴ A gyermek várható születésének idejét megelőző 28. naptól a születését követő 168. napig igényelhető a Csecsemőgondozási díj (CSED), míg ezt követően egészen a gyermek két éves koráig a Gyermekgondozási Díj (GYED) folyósítása történik.

Bár a két ellátás nagyon hasonló, lényeges különbségek is vannak közöttük. Mindkettő függ az anya korábbi jövedelmétől és mindkettő megköveteli a korábbi legalább 365 nap foglalkoztatotti jogviszonyt a gyermek születését megelőző két évben. Mindkét ellátást naptári napra határozzák meg, így annak összege hónapról hónapra kis eltérést mutathat. Mindkét ellátás SZJA – köteles, de az egyik legfontosabb különbség a CSED és a GYED között, hogy utóbbiból nyugdíjjarulékot is levonnak. A másik fontos különbség, hogy a GYED összege maximálva van, ez 2016-ban bruttó 155 400 forint, azaz maximum 111 000 forint nettó jövedelmet jelent. Így fordulhat elő az, hogy míg a gyermek születését követő kezdeti időszakban az édesanya szinte a korábbi fizetésével megegyező ellátásban részesül, addig a 168 nap letelte után a jövedelme szignifikánsan csökkenhet, főleg, ha az anyának viszonylag magasabb volt a keresete a gyermekvállalást megelőzően.

2014. januárig érvényben lévő szabályok szerint azok az anyák, akik a gyermekük két éves kora előtt munkába álltak elvesztették a jogosultságukat a GYED járandóságra. 2014. január hónaptól vezették be a GYED-extrát, mely három újítást hozott. Ennek első eleme, hogy a korábban nem foglalkoztatott, de legalább két félév aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkezők is jogosultakká váltak GYED-re. A második változás, hogy párhuzamosan többféle ellátás folyósítása is lehetségessé vált (pl. egy korábbi gyermek után járó GYES és egy testvér után járó GYED). A tanulmány szempontjából releváns, harmadik változás, hogy a gyermek egy-éves kora⁵ után munkába álló szülő bére mellett a gyermekgondozási ellátást is megkapja, ami jelentősen növelheti a gyermek nevelő háztartások rendelkezésre álló jövedelmét.

A bevezetés évének első kilenc hónapja alatt a GYED folyósítás időszaka alatt majdnem 9 ezer kisgyermekes anya helyezkedett el, melynek köszönhetően 2014. évben a 3 éven aluli gyermeket nevelő 15–64 éves anyák foglalkoztatási aránya 11,8-ről 13,9 százalékra emelkedett.

Ezzel szemben 2015. évben enyhe visszaesést tapasztalhatunk, ugyanis az ugyanezen mutató értéke az előző évihez képest 0,3 százalékponttal visszaesett, 13,6 százalékra. A KSH 2014 végén publikált felmérése szerint ugyanis a GYED-extra bevezetése ellenére csupán az

² Családtámogatási kategóriába tartozik a családi pótlék valamint a GYES melyeknek nem feltétele a korábbi biztosítási jogviszony.

³ A családtámogatási és adópolitikai aspektusok elemzésére terjedelmi korlátok miatt nem térhetünk ki. Az adópolitikai rendszer és a redisztribúció kapcsolatáról szélesebb körű elemzését tartalmazza Varga Atal (2014).

⁴ 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosításról.

⁵ 2016. év elejétől a korábbi egyéves kor helyett már a gyermek féléves korától újra dolgozhatnak az anyák úgy, hogy fizetésük mellett megkapják a gyermekgondozási díjat is.

anyák 1,8 százaléka (négy-ötezer fő) akart visszatérni a munkaerőpiacra a gyerek 2 éves kora előtt. A GYED-extra igénybevétele legjobban a diplomás nőkre jellemző, akiknek karrierjét, szakmai fejlődését leginkább veszélyezteti a gyermekgondozással eltöltött hosszú távollét. Az utóbbi évek családpolitikája nem tudott változtatni a korábban inaktívak, az alacsony iskolai végzettségűek, a minimálbért keresők munkaerőpiacra történő visszatérésén, ugyanis esetükben továbbra is a teljes ellátási időszak kihasználása jellemző (Magyar Nemzet, 2016).

GYED-extra hatása a háztartás rendelkezésre álló jövedelmére

A Gyermekgondozási Díj (GYED) mértéke a 70 százalékos korrekciónak és az eltérő járulék- és adóalapoknak a következtében nem egyszerűen 30 százalékos rendelkezésre álló jövedelem csökkenést eredményez. Ha megvizsgálunk egy minimálbérrel rendelkező anya helyzetét, akkor megállapíthatjuk, hogy az anyasági ellátást megelőzően a bruttó minimálbér 66,5 százalékat realizálja havi bevételként (73 815 forint). Ezzel szemben a GYED összege a minimálbér 70 százaléka lesz (77 700 forint), melyet mindössze személyi jövedelemadó és nyugdíjjárulék terhel, így a levonás mértéke 2016. évben 25 százalék és a rendelkezésre álló jövedelem 58 275 forintban realizálódik. A két összeg közti differencia ($73\,815 - 58\,275 = 15\,540$) nettó munkabérhez (73 815) viszonyított aránya alapján megállapítható, hogy a háztartás rendelkezésre álló jövedelmében valójában 21,05 százalékos csökkenés következik be a GYED ellátás időszakában.

Mindemellett a GYED ellátás összege 2016. évben 155 400 forint összegben van maximalizálva, mely a 70 százalékos mérséklés korrigálásával 222 000 forintos bruttó ellátásalapnak (~bruttó bérnek) felel meg. Ez azt jelenti, hogy egy 230 000 forintos bruttó keresettel rendelkező GYED igénylő ugyanúgy a bruttó 155 400 forintos ellátásra jogosult, mint a 222 000 forintos vagy az 500 000 forintos bruttó bérrel rendelkező. Szembetűnő a differencia egy 500 000 forintos jövedelemmel rendelkező GYED igénylőnél. Estében a gyermekvállalást megelőzően 332 500 forintos nettó jövedelme⁶ keletkezett az anyának, míg a GYED ellátás alatt mindössze (a 155 400 forintos ellátás nettó összege)⁷ 116 550 forint bevétele keletkezik. Ez alapján a háztartás rendelkezésre álló jövedelmében 215 950 forintos csökkenés tapasztalható, mely 64,95 százalékos jövedelem kiesést eredményez.

1. táblázat: Rendelkezésre álló jövedelem változásának levezetése különböző jövedelemszinteknél

Table 1.: The change of disposable income at different wages

Bruttó bér	Nettó bér	Bruttó GYED	Nettó GYED	Differencia	Változás a korábbi jövedelmi szinthez viszonyítva
129 000	85 785	90 300	67 725	-18 060	-21,05%
222 000	147 630	155 400	116 550	-31 080	-21,05%
230 000	152 950	155 400	116 550	-36 400	-23,80%
500 000	332 500	155 400	116 550	-215 950	-64,95%

(Forrás: saját készítés a jogszabályi rendelkezések alapján)

Mindezek alapján racionális gazdasági viselkedés feltételei mellett arra következtethetünk, hogy a bruttó 222 000 forintnál magasabb jövedelemmel rendelkezők körében

⁶ Munkabért terhelő adó: járulékok mértéke: Szja: 15%; Nyugdíjjárulék: 10%; Egészségbiztosítási járulék: 3+4=7%; Munkaerőpiaci járulék: 1,5%

⁷ GYED-et terhelő adó és járulék: Szja: 15%; Nyugdíjjárulék: 10%

szembesülhetünk inkább a GYED melletti munkavégzéssel (GYED-extrával), ugyanis esetükben 21,05 százalékot meghaladó csökkenést tapasztalhatunk a háztartás rendelkezésre álló jövedelmében.

Dolgozni vagy otthon maradni a gyermek 2 éves kora előtt?

A GYED ellátás melletti főállás vállalásának törvény adta lehetősége miatt felmerül a kérdés hogy, érdemes-e visszatérnie az anyának a munkaerőpiacra vagy inkább a korábbi szabályozásnak megfelelően ne vállaljon munkát (főállást) a gyermeke 2 éves koráig. A döntést természetesen a gazdasági tényezőkön kívül szociológiai és családszerkezeti tényezők is befolyásolják, így nem jelenthető ki egyértelműen a visszatérés optimális időpontja. Természetesen minden gazdasági szereplő egyedileg dönt a gazdasági aktivitásáról gyermeke 2 éves koráig, ezért az alábbiakban kizárólag a rendelkezésre álló jövedelemben bekövetkező változásokat mutatjuk be.

2. táblázat: Rendelkezésre álló jövedelem változásának levezetése különböző jövedelemszinteknél GYED melletti munkavégzés esetén

Table 2: The change of disposable income at different levels of wages if the mother works during the GYED period

Bruttó bér	Nettó bér	Bruttó GYED	Nettó GYED	Differencia (Nettó GYED)	Változás a korábbi jövedelmi szinthez viszonyítva
129 000	85 785	90 300	67 725	67 725	78,95%
222 000	147 630	155 400	116 550	116 550	78,95%
230 000	152 950	155 400	116 550	116 550	76,20%
500 000	332 500	155 400	116 550	116 550	35,05%

(Forrás: saját készítés a jogszabályi rendelkezések alapján)

A 2. táblázat alapján látható, hogy melyen arányban változik a háztartás rendelkezésre álló jövedelme a GYED melletti munkavégzés esetén különböző jövedelemszinteket feltételezve. Összehasonlítva a táblázat utolsó oszlopával látható, hogy a 222 000 forintot meghaladó jövedelemkategória esetén egyre nagyobb jövedelem kieséssel kell számolnia a háztartásnak. Ezt a kiesést a GYED-extra segítségével ellensúlyozni tudja és összességében képes növelni a rendelkezésre álló jövedelmét a gyermekvállalást megelőző szinthez képest. Természetesen a GYED melletti munkavégzés esetén felmerülnek bizonyos többletköltségek, melyek a gyermek napközbeni felügyeletével kapcsolatosak, azonban a költségek vizsgálata mélyreható, egyedi elemzéseket igényel, mely nem része jelen tanulmánynak.

Elemzés alapadatai

Tanulmányunkban a GYED-extra bevezetésének hatását vizsgáltuk a dél-dunántúli régióra vonatkoztatva. Az 3. táblázatban összefoglalt foglalkoztatást érintő adatok alapján megállapítható, hogy mind a foglalkoztatási ráta mind pedig a bruttó átlagkereset viszonylatában az országos átlag alatt maradnak a régiót alkotó megyék adatai. Ennek alapján a régióban kiemelten fontos annak vizsgálata, hogy milyen munkaerőpiaci aktivitás figyelhető meg a kisgyermekes anyák⁸ munkavállalásával kapcsolatban.

⁸ GYED ellátásban részesülők.

3. táblázat: Főbb munkaerőpiaci értékek alakulása 2015. évben

Table 3: The changes of the main values of labour market in 2015

	Foglalkoztatási ráta ⁹	Bruttó átlagkereset ¹⁰
Magyarország	63,9%	247 800
Somogy	49,6%	185 958
Tolna	53,9%	215 526
Baranya	53,3%	197 922

Forrás: saját szerkesztés a KSH 2015. évi adatai alapján

Vizsgálatunk elvégzésének alapját az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által átadott adatelemzés adja, mely 2015. december hónapra vonatkozóan tartalmazza a GYED ellátásban részesülők általunk meghatározott háttérváltozói szerinti csoportok elemszámait. Mindennek alapján dél-dunántúli régió vonatkozásában feltárjuk a Somogy, Tolna, Baranya megyében lakhellyel rendelkező GYED-ben részesülőket:

- mennyiben élnek a GYED-extra lehetőségével
- mely munkakörökben jellemző a GYED melletti munkavégzés
- mekkora átlagos jövedelemszinttel¹¹ rendelkeztek a folyósítást megelőzően
- mi jellemzi a minimálbér és a garantált bérminimum GYED alappal rendelkezők munkaerőpiaci visszatérését

GYED melletti munkavégzés jellemzői a Dél-Dunántúlon

Mindenekelőtt fontos megvizsgálni, hogy mennyire jellemző hazánkban a GYED ellátás melletti munkavégzés. Annak meghatározása, hogy mekkora azoknak az ellátást igénylőknek az aránya a teljes sokaságon belül, akik keresőtevékenységet folytatnak a GYED ellátás folyósításának időszakban, tehát gyermekük egy¹² és két éves kora közötti időszakban. Országosan mindössze 8,04 százalékot tett ki a GYED mellett munkát vállalók aránya az teljes GYED igénylő sokaságon belül. Mely alapján egyértelműen látható, hogy a jogszabály adta lehetőséggel jellemzően nem élnek a magyar háztartások. A dél-dunántúli régióra vonatkoztatva ugyanezen adat Somogy megye esetében meghaladja az országos átlagot (8,83 százalék), míg Tolna és Baranya megyében elmarad az országos átlagtól (6,85 százalék, 7,86 százalék).

A 2015. december havi országos adatok alapján megállapítható, hogy a GYED melletti keresőtevékenység főként munkaviszony formájában valósul meg, ugyanis a GYED-extrát igénybevevők 90 százalékára ez a jogviszony a jellemző. A GYED-extrát választók további közel 10 százaléka főként megbízási jogviszonyban folytat keresőtevékenységet, illetve alig 1 százaléka főállású vállalkozóként tevékenykedik.

⁹ KSH adatok, 2015. évi adatok.

¹⁰ KSH adatok, 2014. évi (a készítés időpontjában a 2015. évi adatok frissítés alatt állnak).

¹¹ GYED alapja.

¹² 2015. évben a gyermek 1 éves korát követően vállalhattak a GYED igénylők főállást, a vizsgált sokaság: 2015. december hónapban ellátást igénylők.

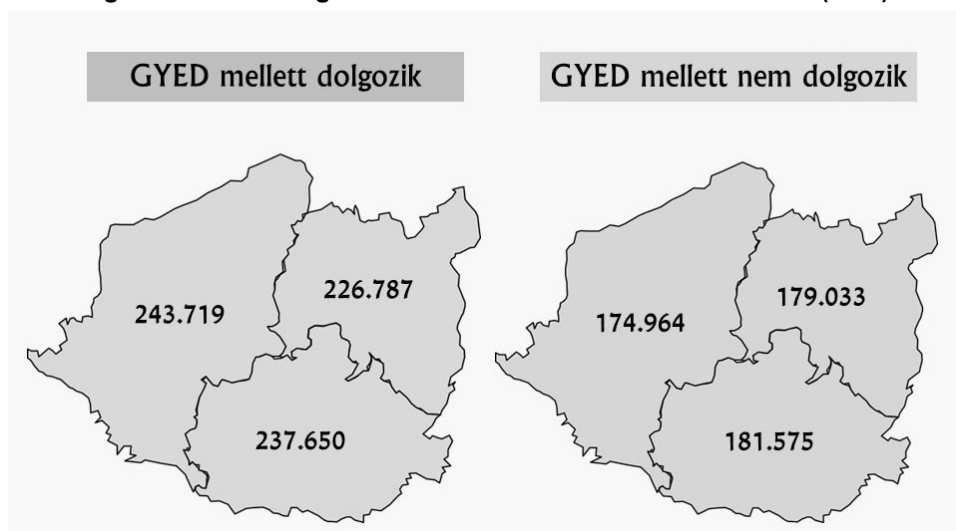
Átlagos GYED ellátások értéke

A Gyermekgondozási Díj igénylése során az ellátás alapját, az a megelőző időszak jövedelem jelenti, mely pénzbeni egészségbiztosítási járulék alapját képezte. Mindez alapján éppúgy, mint az átlagbérben mutatkozó regionális különbségeknél, a GYED alapok esetében is tapasztalhatunk területi differenciákat. A 2015. december havi alapsokaság GYED alapjának átlagos értéke országosan 214 715 forintban realizálódott, míg ugyanez az érték a dél-dunántúli régióban mindössze 183 142 forintot tett ki. A két adat csekély mértékben tér el negatív irányba a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett bruttó átlagbérekhez viszonyítva (országos: 247 800; Dél-Dunántúl: 207 473), melynek hátterében az ellátást igénylő nők alacsonyabb bérszintje áll.

A vizsgált teljes sokaságot, a 2015. december hónapban GYED ellátást igénybevevők teljes körét, két csoportba soroljuk annak érdekében, hogy összevethető legyen a GYED mellett keresőtevékenységet folytatók és keresőtevékenységet nem folytatók jellemzői.

Az 1. ábra alapján látható a dél-dunántúli régió megyéire vonatkozó átlagos GYED alap csoportonként.

1. ábra: A GYED ellátás átlagos alapja a Dél-Dunántúlon
Figure 1: The average basis of GYED in South Transdanubia (HUF)

Forrás: saját szerkesztés 2015. december havi OEP adatok alapján

Látható, hogy a GYED mellett kereső tevékenységet folytatók esetében mindhárom vizsgált megyében a határjövedelemnek számító 222 000 forintos szint feletti átlagos GYED alappal szembesülhetünk. Ahogy a korábbi fejezetben a rendelkezésre álló jövedelem változásának elemzésénél kifejtettük, 222 000 forintos jövedelemszintnél a GYED alap eléri a törvényi maximumot. Így feltételeztük, hogy főként a 222 000 forint feletti jövedelemmel rendelkezők körében jellemző a GYED melletti munkavégzés, ugyanis esetükben több mint 21,05 százalékkal csökken a rendelkezésre álló jövedelem. Ezzel szemben látható, hogy a GYED ellátás mellett kereső tevékenységet nem folytatók minden megyében átlagosan 174 964 és 181 575 forint közti GYED alappal rendelkeznek, mely esetben átlagosan 21,05 százalékos jövedelem kiesés tapasztalható. Dél-Dunántúl egészére vonatkozóan megállapíthatjuk, hogy az átlagos GYED alap 183 142 forint. Ugyanezen adat a GYED mellett keresőtevékenységet folytatók körében jóval magasabb

(236 052 forint), míg a keresőtevékenységet nem folytatók közel azonos, 178 524 forintos átlagos GYED alappal rendelkeznek. Fontos kiemelni, hogy a minimálbér és a garantált bérminimum szintjével megegyező GYED alap esetén egyáltalán nem jellemző az ellátás igénybevételével párhuzamos munkavégzés, ugyanis a 279 személyből mindössze 3 igénylő végez keresőtevékenységet. Mindezek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a magasabb jövedelemmel rendelkezők körében jellemző a GYED folyósítása melletti munkavégzés. Mindennek tükrében érdemes megvizsgálni, hogy az úgynevezett határjövedelem feletti, ahol az ellátás összege eléri a maximális értékét, illetve a határjövedelem alatti GYED alappal rendelkezők körében mekkora arányt képviselnek a GYED mellett keresőtevékenységet folytatók. Az vizsgálat során megállapítottuk, hogy a határ feletti jövedelemmel rendelkezők körében több mint kétszerese (országosan: 12,87 százalék) a GYED mellett keresőtevékenységet folytatóknak az aránya, mely egyértelmű következménye a limitált anyasági ellátásnak.

GYED melletti munkavégzők jellemző foglalkozása

A GYED mellett munkát vállalók további elemzése során az Országos Egészségpénztár adataiból megvizsgálhatjuk, hogy mely foglalkozások jellemzőek a GYED mellett dolgozók körében. Ahogy az egészségbiztosítási ellátások rendszerénél kifejtettük, a GYED egy olyan ellátás, mely korábbi járulékfizetéshez kapcsolódik. A korábbi járulékfizetési időszak során a munkáltatónak kötelessége bejelenteni a járulékfizetéshez többek között az úgynevezett FEOR¹³ kódot is. Az OEP által folyósított GYED ellátás alapját képző FEOR kód alapján további vizsgálatokat végezhetünk arra vonatkozóan, hogy mely foglalkozások (FEOR kódok) esetén jellemzőbb a GYED melletti munkavégzés. A 2015. december havi adatok alapján megállapítható, hogy a Dél-Dunántúlon a GYED melletti munkavégzők közel 40 százalékát (37,64 százalék) a felsőfokú végzettséget igénylő munkakörökben dolgozók, míg további közel negyedét (24,89 százalék) a középfokú szakképzettséggel rendelkezők teszik ki, mely valószínűleg a végzettségi kategóriára jellemző magasabb bérszínvonalra vezethető vissza.

Következtetések

A 2015. december havi Országos Egészségpénztár által kiadott adatok alapján megállapíthatjuk, hogy hazánkban az anyasági ellátás folyósítása melletti munkavégzés a gyermek két éves korát megelőzően kevésbé jellemző. A GYED ellátást igénylők mindössze 8,04 százaléka élt ezzel a lehetőséggel 2015. december hónapban. A Dél-Dunántúl adatai közül Somogy megyében tapasztalhattunk az országos átlagot meghaladó mértéket (8,83 százalék), míg Tolna és Baranya megyében 8 százalék alatt alakult a GYED mellett munkát végzők aránya. Az adatok elemzése során megállapítottuk, hogy főként a GYED alapjának maximált összegét meghaladó jövedelmek esetében tapasztalhatunk munkavégzési hajlandóságot, mely egyértelműen a háztartás rendelkezésre álló jövedelmében bekövetkező jelentős csökkenésből fakad. Mindemellett a GYED mellett munkát végzők körében a felső-, illetve középfokú végzettséget igénylő foglalkozás a leggyakoribb. Mindezek alapján kijelenthetjük, hogy a GYED mellett keresőtevékenységet folytatók jellemzően

¹³ Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere.

főállású munkaviszonnyal és GYED maximum (bruttó 222 000 forint) feletti jövedelemmel rendelkeznek.

A jelenlegi szabályozás egyértelműen arra ösztönzi a gyermeket vállaló családokat, hogy mindkét szülő térjen vissza a munkaerőpiacra a gyermek két éves korát megelőzően, azonban jól látszik, hogy kevésbé élnek a szülők ezzel a lehetőséggel. Ennek oka összetett és több tényezőre vezethető vissza. A kisgyermekes anyák jellemző álláspontja, hogy a gyermek egészséges lelki fejlődéséhez elengedhetetlen a hároméves korig tartó intenzív anyai jelenlét (Braskó, 2011). Mindemellett kevésbé jellemző hazánkban az otthonról való munkavégzés, ugyanis inkább a részmunkaidős munkavállalás lehetősége érhető el. Azonban ez utóbbi kisebb mértékben növeli a visszatérést a munkaerőpiacra. Jelentős problémát okoz ezen kívül a bölcsődei férőhelyek számának hiánya hazánkban, mely nélkülözhetetlen a kisgyermekes anyák foglalkoztatásához. Végezetül pedig fontos megjegyezni, hogy a háztartások döntése során kevésbé jelenik meg a gazdasági racionalitás, kevésbé jellemző a pénzügyi alapú döntés. Ugyanis sokkal inkább szociológiai, pszichológiai alapon választ a kisgyermekes szülő a munkával és a gyermekkel töltött idő között.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Braskó Zsuzsanna (2011): Hároméves kor alatt mindenképp megsínyli? In Nagy-Pongrácz (szerk.): Szerepváltozások. Jelentés a nők és a férfiak helyzetéről. 2011. TÁRKI – Nemzeti Erőforrás Minisztérium, Budapest, 156–170.
- Varga József, KürthyGábor , Farkas Ádám, Sipiczki Zoltán (2014): A redisztribúció intézménye a piacgazdasági berendezkedésben. E-CONOM 3: (2) pp. 82 90.
- Magyar Nemzet: Nem ösztönöz munkára a GYED extra, 2016. 06. 16. <http://mno.hu/belfold/nem-osztonoz-munkara-a-gyed-extra-1347411>
1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosításról.